

**PRZEPISY REGULUJĄCE PROBLEM
SPRZECZNOŚCI INTERESÓW
(dotyczące członków Izby Gmin - wybór)¹**

- I. Korupcja i czerpanie zabronionych korzyści finansowych
- II. Zakaz łączenia urzędów
- III. Zamówienia rządowe
- IV. Interesy finansowe

**I. KORUPCJA I CZERPANIE ZABRONIONYCH KORZYŚCI
FINANSOWYCH**

A. Kodeks Karny

Rozdział IV

**Przestępstwa przeciwko stosowaniu prawa
i postanowieniom wymiaru sprawiedliwości**

Interpretacja

Definicje

118. W rozumieniu niniejszego Rozdziału:

"**zeznanie**" lub "**oświadczenie**" oznacza stwierdzenie faktu, opinii, przekonania lub wiedzy, bez względu na to czy jest, czy nie jest ono istotne i czy jest dopuszczalne czy nie;

"**rząd**" oznacza:

- a) rząd kanadyjski,
- b) rząd prowincjonalny, lub
- c) Jej Królewską Wysokość sprawującą władzę nad Kanadą lub jej prowincją;

"**postępowanie sądowe**" oznacza postępowanie:

- a) w sądzie lub z jego upoważnienia, albo przed wielką ławą przysięgłych,

---

¹ Przedruk za "Biuletynem Przekładów Działu Przekładów BSE" nr 1(9)1996.

- b) w Senacie lub Izbie Gmin, przed komisją Senatu lub Izby Gmin, przed radą legislacyjną, zgromadzeniem legislacyjnym, izbą zgromadzenia lub jej komisją, która jest upoważniona, na mocy prawa, do nakazania złożenia przysięgi,
- c) przed sądem, sędzią, organami wymiaru sprawiedliwości, sędzią pokoju, koronerem,
- d) przed arbitrem lub superarbitrem, osobą lub organem, w skład którego wchodzi osoby upoważnione, na mocy prawa, do prowadzenia dochodzenia i przyjęcia zeznań pod przysięgą, lub
- e) przed trybunałem, przed którym może być dowiedzione uprawnienie ustawowe lub odpowiedzialność prawna,

bez względu na to, czy postępowanie jest prawomocne czy nie, ze względu na brak kompetencji sądu lub z każdego innego powodu;

"urząd" oznacza:

- a) urząd lub stanowisko w rządzie,
- b) zadania zlecone o charakterze cywilnym lub wojskowym,
- c) posadę lub zatrudnienie w ministerstwie;

"urzędnik" oznacza osobę, która:

- a) sprawuje urząd,
- b) jest wyznaczona do pełnienia obowiązków publicznych;

"świadek" oznacza osobę, która składa ustne zeznania pod przysięgą lub w drodze dobrowolnego pisemnego oświadczenia, złożonego pod przysięgą w trakcie postępowania sądowego, bez względu na to, czy jest kompetentnym świadkiem czy też nie; a także nieletnie dziecko składające zeznania bez przysięgi, ponieważ, w opinii przewodniczącego składu orzekającego, dziecko to nie jest w stanie zrozumieć istoty przysięgi.

Korupcja i nieposłuszeństwo

Przekupstwo urzędników sądowych etc.

119. 1) Każdy kto:

- a) będąc urzędnikiem sądowym, członkiem parlamentu lub członkiem władzy ustawodawczej danej prowincji, w sposób nieuczciwy:
  - i) przyjmuje lub otrzymuje,
  - ii) zgadza się przyjąć,
  - iii) stara się otrzymać,

jakiegokolwiek kwoty pieniężne, kosztowne prezenty, urząd, posadę lub zatrudnienie dla siebie lub innej osoby, w zamian za wykonanie lub zaniechanie wykonania określonego działania lub jego zaplanowanie w ramach swojego stanowiska służbowego, lub

b) daje lub proponuje, w sposób nieuczciwy, osobie, o której mowa w punkcie a) jakiegokolwiek kwoty pieniężne, kosztowne prezenty, urząd, posadę lub zatrudnienie w zamian za wykonanie lub zaniechanie wykonania określonego działania lub jego zaplanowanie w ramach swojego stanowiska służbowego dla siebie lub dla innej osoby, jest winny przestępstwa, które podlega oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do lat czternastu.

Oszustwa w stosunku do rządu

121. 1) Przestępstwo popełnia każdy, kto:

a) bezpośrednio lub pośrednio:

i) daje, proponuje lub zgadza się dać lub zaproponować urzędnikowi, członkowi jego rodziny lub komukolwiek innemu na jego rzecz, lub

ii) będąc urzędnikiem domaga się, przyjmuje, proponuje lub zgadza się przyjąć od jakiegokolwiek osoby dla siebie lub innej osoby,

pożyczkę, wynagrodzenie, pożytki lub korzyści jakiegokolwiek rodzaju, jako zapłatę za współpracę, pomoc, wykorzystanie wpływów, działanie lub jego zaniechanie w związku z:

iii) zawarciem umowy lub jakąkolwiek kwestią dotyczącą umowy z rządem, lub

iv) roszczeniem w stosunku do Jej Wysokości Królowej lub jakąkolwiek korzyścią, którą Jej Wysokość Królowa jest upoważniona lub uprawniona przyznawać, niezależnie od tego, czy w rzeczywistości urzędnik może współpracować, świadczyć pomoc, wykorzystywać wpływy, podjąć lub zaniechać podjęcia proponowanych czynności, w zależności od danego przypadku;

b) mając jakiegokolwiek umowy z rządem płaci prowizję, wynagrodzenie, świadczy korzyści lub pożytki jakiegokolwiek rodzaju pracownikowi lub urzędnikowi rządowemu, jakimkolwiek członkowi jego rodziny, lub komukolwiek działającemu, w ramach tych transakcji, na korzyść tego pracownika lub urzędnika, chyba że ma na to pisemną zgodę szefa ministerstwa, z którym prowadzi transakcje, ze spoczywającym na nim obowiązkiem udowodnienia tego faktu;

c) będąc urzędnikiem lub pracownikiem rządowym domaga się, przyjmuje, proponuje lub zgadza się przyjąć od osoby - która dokonuje transakcji z rządem - prowizję,

wynagrodzenie, korzyści lub pożytki jakiegokolwiek rodzaju, bezpośrednio lub pośrednio, osobiście, przez członka rodziny lub przez kogokolwiek działającego na jego korzyść, chyba że ma na to pisemną zgodę szefa ministerstwa, w którym jest zatrudniony lub jest urzędnikiem, ze spoczywającym na nim obowiązkiem udowodnienia tego faktu;

d) mając lub udając, że ma wpływy w rządzie, u danego ministra lub urzędnika domaga się, przyjmuje, proponuje lub zgadza się przyjąć, dla siebie lub dla innej osoby, wynagrodzenie, korzyści i pożytki jakiegokolwiek rodzaju, jako rekompensatę za współpracę, pomoc, wykorzystanie wpływów, działanie lub jego zaniechanie, związanych z:

i) czymkolwiek opisanym w podpunktach a) iii) lub iv), lub

ii) powołaniem danej osoby, włącznie ze sobą, na urząd;

e) daje, proponuje lub zgadza się zaproponować lub dać ministrowi lub urzędnikowi rządowemu wynagrodzenie, korzyści lub pożytki jakiegokolwiek rodzaju, jako rekompensatę za współpracę, pomoc, wykorzystanie wpływów, działanie lub jego zaniechanie w związku z:

i) każdym działaniem opisanym w podrozdziale a) iii) lub iv), lub

ii) powołaniem jakiegokolwiek osoby, włącznie ze sobą, na urząd, lub

f) złożony ofertę przetargową na uzyskanie kontraktu z rządem:

i) daje, proponuje lub zgadza się proponować lub dać innej osobie, która złożyła ofertę przetargową, członkowi jej rodziny lub innej osobie działającej na jej korzyść wynagrodzenie, korzyści lub pożytki dowolnego rodzaju, jako rekompensatę za wycofanie oferty przetargowej tej osoby, lub

ii) domaga się, przyjmuje, proponuje lub zgadza się przyjąć od innej osoby, która złożyła ofertę przetargową, wynagrodzenia, korzyści lub pożytków dowolnego rodzaju, jako rekompensatę za wycofanie swojej oferty.

Wpłaty na fundusz wyborczy

2) Popelnia przestępstwo każdy, kto w celu uzyskania lub zachowania kontraktu z rządem lub jako warunek każdego kontraktu tego rodzaju, wyraźnie lub w sposób dorozumiany, bezpośrednio lub pośrednio, wpłaca datki, daje lub zgadza się wpłacać datki lub dać danej osobie jakąkolwiek wartościową rekompensatę,

a) w celu wsparcia wyboru kandydata, grupy kandydatów lub partii kandydata do Parlamentu lub władz ustawodawczych danej prowincji; lub

b) w celu wywarcia wpływu lub oddziaływania w jakikolwiek sposób na wyniki wyborów przeprowadzonych w celu wyłonienia kandydatów do Parlamentu lub władzy ustawodawczej danej prowincji.

Kary

3) Każdy, kto popełnia przestępstwo w świetle opisanych w tym rozdziale przepisów, popełnia przestępstwo podlegające oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do lat pięciu.

Naruszenie zaufania przez urzędnika państwowego

122. Każdy urzędnik, który w związku z pełnieniem swego urzędu, dokonuje oszustwa lub narusza zaufanie, popełnia przestępstwo podlegające oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do lat pięciu bez względu na to, czy oszustwo lub naruszenia zaufania byłoby lub nie uznane za przestępstwo, gdyby zostało popełnione wobec osoby prywatnej.

Sprzedaż i zakup urzędów

124. Każdy, kto:

- a) sugeruje sprzedaż lub zgadza się sprzedać powołanie na urząd lub rezygnację z urzędu, pozwolenie na tego rodzaju powołanie lub rezygnację lub otrzymuje lub zgadza się otrzymać wynagrodzenie lub korzyści od sugerowanej sprzedaży powyższego, lub
  - b) sugeruje zakup, wypłaca wynagrodzenie lub korzyści za sugerowany zakup takiego powołania, rezygnacji lub pozwolenia, zgadza się lub obiecuje to uczynić,
- popełnia przestępstwo podlegające oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do lat pięciu.

Wywieranie wpływu lub negocjowanie w sprawie powoływania lub rozdzielania urzędów

Śś"¶ Każdy, kto:

- a) otrzymuje, zgadza się otrzymywać, daje lub powoduje podarowanie, bezpośrednio lub pośrednio, wynagrodzenia, korzyści lub pożytków jakiegokolwiek rodzaju, jako rekompensatę za współpracę, pomoc lub wykorzystanie wpływów w celu uzyskania powołania jakiejkolwiek osoby na urząd,

b) prosi, zaleca lub negocjuje, w jakikolwiek sposób, w sprawie powołania lub rezygnacji z urzędu, oczekując za to bezpośredniego lub pośredniego wynagrodzenia, korzyści lub pożytków, lub

c) utrzymuje, bez odpowiedniego upoważnienia, chyba że udowodni jego posiadanie, firmę w celu dokonywania transakcji lub prowadzenia negocjacji w jakiegokolwiek sprawie związanej z:

i) uzupełnianiem wakatów na stanowiskach,

ii) sprzedażą lub zakupem stanowisk, lub

iii) powoływaniem lub rezygnacją ze stanowisk,

popelnia przestępstwo podlegające oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do lat pięciu.

B. Ustawa o parlamencie kanadyjskim

Otrzymywanie zabronionego wynagrodzenia

41. 1) Żaden członek Izby Gmin nie otrzymuje i nie może godzić się na przyjmowanie, bezpośrednio i pośrednio, wynagrodzenia za wyświadczone lub planowane usługi na rzecz jakiegokolwiek osoby, zarówno osobiście, jak i przez inną osobę,

a) w odniesieniu do jakiegokolwiek projektu ustawy, postępowania, kontraktu, roszczenia, sporu, obciążenia, oskarżenia, aresztowania lub innych spraw przedłożonych Senatowi, Izbie Gmin lub komisji każdej z Izb; lub

b) w celu wywarcia wpływu lub chęci jego wywarcia na jakiegokolwiek członka jednej z dwu Izb.

Przestępstwo i kara

2) Każdy członek Izby Gmin, który naruszy przepisy podpunktu 1) popelnia przestępstwo i podlega karze grzywny w wysokości od pięciuset do dwóch tysięcy dolarów oraz - przez okres pięciu lat po popełnieniu tego przestępstwa - nie może być członkiem Izby Gmin i nie może sprawować jakiegokolwiek urzędu w służbie publicznej Kanady.

Proponowanie zabronionego wynagrodzenia

Każda osoba, która daje, proponuje lub obiecuje członkowi Izby Gmin jakiejkolwiek wynagrodzenie za usługi opisane w podpunkcie 1), wyświadczone, lub które mają zostać wyświadczone, popelnia przestępstwo podlegające oskarżeniu publicznemu i karze więzienia do jednego roku oraz karze grzywny od pięciuset do dwóch tysięcy dolarów.

C. Regulamin Izby Gmin

Rozdział II

Proponowanie pieniędzy członkowi Parlamentu

23. 1) Proponowanie jakichkolwiek kwot pieniężnych lub innych korzyści członkowi Izby w celu poparcia jakiegokolwiek sprawy zależnej od Parlamentu, lub która ma być rozpatrywana przez Parlament, jest poważnym przestępstwem i czynem niegodziwym, naruszającym normy konstytucyjne.

Przekupstwo podczas wyborów

2) Jeśli okazuje się, że jakaś osoba została wybrana i stała się członkiem Izby Gmin lub starała się nim zostać, w drodze przekupstwa i korupcji, to Izba z całą surowością podejmie działania przeciwko takim osobom, które świadomie brały udział w tym przekupstwie lub w innych działaniach o charakterze korupcyjnym.

II. ZAKAZ ŁĄCZENIA URZĘDÓW

Ustawa o parlamencie kanadyjskim

Sprzecznosc interesów

Ograniczenie biernego prawa wyborczego

32. 1) Za wyjątkiem przepisów specjalnych zawartych w niniejszym dziale,

- a) żadna osoba przyjmująca lub sprawująca jakiegokolwiek urząd, misję lub jest zatrudniona czasowo lub na stałe rządzie kanadyjskim, z nominacji Korony lub nominacji jakiegokolwiek z urzędników rządu kanadyjskiego, z czym związane jest otrzymywanie pensji, zapłaty, diet, wynagrodzenia lub korzyści dowolnego rodzaju, oraz
- b) żaden szeryf, rejestrator umów, sekretarz sądów pokoju lub królewski prokurator danej prowincji,

nie może być wybrany do Izby Gmin, zasiadać i głosować.

Wyjątek

2) Punkt 1) nie ma zastosowania do osób opisanych w ustępie a), jeżeli akt nominacyjny stanowi, że nie otrzymują one żadnej z form wynagrodzenia wymienionych w tym ustępie.

Wyłączenia

33. 1) Żaden z przepisów tego działu nie pozbawia danej osoby biernego prawa wyborczego Izby Gmin i nie czyni jej niezdolną do zasiadania i głosowania w niej z tego względu, że osoba ta

- a) należy do sił zbrojnych Jej Królewskiej Mości i odbywa służbę czynną w wyniku prowadzonej wojny;
- b) jest członkiem rezerwy Kanadyjskich Sił Zbrojnych i nie pełni pełnowymiarowej służby innej niż służba czynna w wyniku prowadzonej wojny; lub
- c) przyjmuje pieniądze, z funduszy publicznych, na pokrycie kosztów podróży, kiedy podróż odbywa się na żądanie Gubernatora lub w sprawach publicznych wagi państwowej.

Członkowie Tajnej Rady

2) Żaden z przepisów niniejszego działu nie pozbawia danego członka Tajnej Rady w Kanadzie biernego prawa wyborczego Izby Gmin i nie czyni go niezdolnym do zasiadania i głosowania w niej z tego względu, że członek ten:

- a) pełni urząd, za który przewidywane jest wynagrodzenie, zgodnie z przepisami art. 4 i 5 *Ustawy o wynagrodzeniach* i otrzymuje to wynagrodzenie, lub
- b) jest ministrem stanu, innym niż minister stanu, o którym mowa w rozdziale 5 *Ustawy o wynagrodzeniach* lub ministrem bez teki i ze względu na to stanowisko otrzymuje wynagrodzenie,

oraz, jeżeli członek jest wybierany podczas sprawowania tego urzędu lub stanowiska lub jest, w chwili nominowania go przez Koronę na ten urząd lub stanowisko, członkiem Izby Gmin.

Sekretarze parlamentarni

3) Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego działu, dana osoba nie traci biernego prawa wyborczego do Izby Gmin i nie jest niezdolna do zasiadania i głosowania w niej, z tego tylko względu, że osoba ta przyjmuje lub pełni urząd sekretarza parlamentarnego lub otrzymuje

jakiegokolwiek wynagrodzenie na mocy przepisów art. 61 lub regulacji dokonanych na podstawie art. 66.

Płatne stanowisko

Niezależnie od innych przepisów niniejszego działu, miejsce członka w Izbie Gmin nie zostaje opróżnione, tylko ze względu na fakt przyjęcia przez członka płatnego urzędu państwowego, jeśli ze sprawowaniem tego urzędu wiąże się wybór, zasiadanie lub głosowanie w Izbie.

III. ZAMÓWIENIA RZĄDOWE

Ustawa o parlamencie kanadyjskim

Kontrahent rządowy

34. Jeżeli osoba, bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub z kimkolwiek innym, osobiście, przez męża zaufania lub stronę trzecią, posiada, korzysta, podpisuje lub wykonuje jakiegokolwiek kontrakt lub umowę, wyraźnie lub w sposób dorozumiany, z rządem Kanady w imieniu Korony - lub na jego rzecz - albo z jakimkolwiek urzędnikiem rządu kanadyjskiego - lub na jego rzecz - który to kontrakt lub umowa opłacane są z funduszy publicznych, to osoba nie może być wybrana do Izby Gmin, zasiadać w niej i głosować.

Niezdolność

35. Jeśli członek Izby Gmin:

a) przyjmuje jakiegokolwiek urząd lub delegację; lub jest zaangażowany lub zainteresowany jakimkolwiek kontraktem, umową, usługami lub pracą, które, na mocy przepisów niniejszego działu, pozbawiają daną osobę biernego prawa wyborczego, zasiadania i głosowania w Izbie Gmin, lub

b) świadomie sprzedaje rządowi kanadyjskiemu artykuły, wyroby lub towary, lub świadomie świadczy rządowi kanadyjskiemu lub urzędnikowi rządowemu usługi, za które dostaje lub ma dostać pieniądze z funduszy publicznych,

i jeżeli kontrakt, umowa lub sprzedaż jest wyraźna lub dorozumiana, i transakcja jest jednorazowa lub ma charakter ciągły, to miejsce członka w Izbie Gmin stanowi wakat i jego wybór do Izby jest od tej chwili nieważny.

Kara

36. 1) Każda osoba, która, na mocy przepisów niniejszego działu, jest pozbawiona prawa do członkostwa w Izbie Gmin lub jest niezdolna do zasiadania i głosowania w niej, lub będąc wybraną do niej zgodnie z przepisami, jest niezdolna, zgodnie z przepisami art. 35, do dalszego członkostwa, zasiadania i głosowania w Izbie, i która pomimo tego zasiada i głosuje w Izbie lub chce to dalej czynić, podlega karze grzywny wysokości dwustu dolarów za każdy dzień, w którym zasiada i głosuje w Izbie.

Windykacja kary

2) Kwota zapłacona przez jakąkolwiek osobę na mocy art. 36, pkt. 1 podlega windykacji na rzecz osób zainteresowanych w sądach cywilnych Kanady.

Działania przeprowadzane w trakcie przerwy parlamentarnej

37. Artykuły od 34 do 36 odnoszą się do jakiegokolwiek działania lub transakcji rozpoczętej lub zakończonej w trakcie przerwy parlamentarnej.

Klauzule pojawiające się we wszystkich kontraktach rządowych

38. 1) Każdy kontrakt, umowa lub transakcja, które mają być zawarte przez jakąkolwiek osobę z rządem kanadyjskim, dowolnym ministerstwem lub urzędnikiem rządowym, i zostaną opłacone z pieniędzy publicznych, muszą zawierać wyraźny warunek, że żaden członek Izby Gmin nie ma prawa do posiadania jakichkolwiek akcji lub udziału w kontrakcie, umowie lub transakcji lub do czerpania jakichkolwiek korzyści z nich wynikających.

Kary

2) Jeżeli osoba, która zawarła lub podpisała, zawiera lub podpisuje, jakikolwiek kontrakt, umowę lub transakcję opisaną w punkcie 1) przyznaje członkom Izby Gmin prawo do posiadania udziałów lub akcji w kontrakcie, umowie lub transakcji lub do uzyskiwania z nich jakichkolwiek korzyści, to osoba ta zapłaci karę grzywny wysokości dwóch tysięcy dolarów

oraz opłaci koszty procesu w sądzie właściwym dla rozpatrywania spraw cywilnych w Kanadzie.

Okres przedawnienia

39. Postępowanie w sprawie windykacji jakichkolwiek kar grzywny nałożonych na mocy przepisów artykułów od 36 do 38, może być wszczęte w dowolnym terminie, nie później jednak niż w ciągu roku po nałożeniu kary.

Inne wyjątki

40. Niniejszy dział nie rozszerza zasady niełączenia urzędów na następujące osoby:

- a) udziałowców w jakiegokolwiek spółce, która zawarła kontrakt lub umowę z rządem kanadyjskim, za wyjątkiem jakiegokolwiek spółki realizującej kontrakt na wykonanie robót publicznych;
- b) osobę, na którą zostaje przeniesiony obowiązek realizacji kontraktu lub umowy, wyraźnie lub w sposób dorozumiany, w drodze spadku, przedawnienia, małżeństwa lub przez stanie się spadkobiercą, zapisobiorcą, wykonawcą testamentu lub zarządcą, jeśli upłynęło mniej niż dwanaście miesięcy od chwili tego przeniesienia;
- c) kontrahenta, który za zgodą Parlamentu pożycza pieniądze rządowi kanadyjskiemu w wyniku przetargu publicznego; lub
- d) kontrahenta, który dokonuje zakupu lub spłaty publicznych obligacji lub zadłużenia Kanady na zasadach ogólnych.

IV. INTERESY FINANSOWE

Regulamin Izby Gmin

Korzyści finansowe

21. Żaden członek Izby nie ma prawa do głosowania w jakiegokolwiek kwestii, w której ma ona/on bezpośredni interes finansowy i głos takiego członka zostanie odrzucony.

Tłumaczenie z jęz. angielskiego: Jolanta Karolczak (BSE)

Weryfikowała: Danuta Łukasz (BSE)